

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА 2014-2020 г.

Във връзка с изпълнение на Договор № 259/24.07.2013 г. с предмет: „Предварителна оценка на Общински план за развитие на Община Добричка за 2014-2020 година“

02.10.2013 г.

Български Кансълтинг Груп ЕООД

Съдържание:

1. Оценка на обхвата и фокуса на анализа на актуалните тенденции и процеси, проблеми и потенциали на икономическото, социалното и инфраструктурното развитие на Община Добричка;..... **6**
2. Оценка на съответствието и обвързаността на SWOT-анализа със социално-икономическия анализ и с дефинираните цели и приоритети за развитие на Общината; **10**
3. Оценка на реалистичността и приложимостта на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Добричка за периода 2014-2020 г., интегрираността и взаимодействието между отделните приоритети и стратегически цели, както и тяхното съответствие и обвързаност с релевантните стратегически документи на областно, регионално, национално и европейско ниво; **11**
4. Преценка на обема и ефективността на предвидените финансови ресурси за постигането на целите Общинския план за развитие за периода 2014-2020 г. и обосноваването на разпределението им спрямо заложените цели и приоритети; **27**
5. Анализ на уместността, яснотата и броя на индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР за периода до 2020 г., включително по отношение на информационното му осигуряване. **29**
6. Оценка на описаните действия и механизми за наблюдение, оценка и актуализация на ОПР, включване на партньорите в процеса на тяхното разработване и изпълнение, както и дейностите за информационно осигуряване и публичност на плана..... **31**

Списък съкращения

БВП – Брутен вътрешен продукт

БДС – Брутна добавена стойност

ВиК – Водоснабдяване и канализация

ЕС – Европейски съюз

ИКТ – Информационни и комуникационни технологии

ИПГВР – Интегриран план за градско възстановяване и развитие

КИН – Културно и историческо наследство

М – мярка

МО – Междинна оценка

МСП – Малки и средни предприятия

МТБ – Материално-техническа база

НКПР – Национална концепция за пространствено развитие

НПР БГ2020 – Национална програма за развитие: България 2020

НСРР – Националната стратегия за регионално развитие

ОПР – Общинския план за развитие

ОСР – Областна стратегия за развитие

П – Приоритет

РПР – Регионален план за развитие

Сп.Ц – Специфична цел

СЦ – Стратегическа цел

SWOT – Анализ силни, слаби страни, възможности и заплахи

Съдържание на таблица и фигури

Таблицы

- Табл.1. *Открити неточности и отправени препоръки по Анализ на икономическото и социалното развитие, част от ОПР на община Добричка 2014-2020 г.*
- Табл.2. *Открити неточности и отправени препоръки по SWOT-анализа, част от ОПР на община Добричка 2014-2020 г.*
- Табл.3. *Съответствие на ОПР на община Добричка 2014-2020 г. с Регионален план за развитие на Североизточен район 2014-2020 г.*
- Табл.4. *Съответствие на ОПР на община Добричка 2014-2020 г. с ОСР област Добрич 2014-2020 г.*
- Табл.5. *Открити неточности и отправени препоръки към стратегическата рамка, част от ОПР на община Добричка 2014-2020 г.*
- Табл.6. *Открити неточности и отправени препоръки по отношение обема и ефективността на предвидените финансови ресурси за постигането на целите Общинския план за развитие за периода 2014-2020 г.*

Фигури

- Фиг.1. *Структура на стратегическата рамка на ОПР на община Добричка 2014-2020*
- Фиг.2. *Съответствие на ОПР на община Добричка със стратегията „Европа“ 2020*
- Фиг.3. *Съответствие на ОПР на община Добричка с НПРБГ2020*
- Фиг.4. *Съответствие на ОПР на община Добричка с Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022*
- Фиг.5. *Съответствие на ОПР на община Добричка със стратегически документи от национално, регионално и областно ниво.*
- Фиг.6. *Разпределение на средствата на ОПР на община Добричка 2014-2020 по стратегически цели*

Предварителната оценка на Общинския план за развитие на община Добричка 2014-2020 г. (ОПР) има за цел да подобри качеството на документа като проследи неговата външна и вътрешна свързаност, кохерентност, съответствие със стратегически и планови документи на областно, регионално, национално и наднационално ниво, неговата ефективност, ефикасност, релевантност, въздействие и устойчивост.

Предварителната оценка е незаменим инструмент, който е съпровождащ и интерфериращ процеса на планиране и програмиране. По тази причина приносът ѝ се проявява още в хода на разработване на документа и позволява навременна намеса за отстраняване на допуснати неточности и несъответствия и за подобряване на качеството на плановия документ.

В чл. 13, ал.2, т.8 от Закона за регионално развитие, предварителната оценка е неизменна част от ОПР. Според Методически указания за разработване на Общински планове за развитие (2014-2020), предварителната оценка се разработва от независим консултант успоредно с подготовката на проекта на общинския план за развитие. Тя съдържа прогнозна оценка за въздействието на плана върху процесите на социално-икономическо развитие на общината и екологична оценка.

При разработването на настоящата оценка са използвани поетапен и системен подход, което позволи на експертния екип да проследи процеса на изготвяне на ОПР на община Добричка стъпка по стъпка и в същото време документът да се разгледа като взаимосвързана система, която се търси постигането на общ положителен и синергичен ефект. Използвани са следните аналитични техники с цел многопластово и задълбочено разглеждане на техниките:

- ✓ Дескриптивен анализ и анализ на съдържанието (контент анализ);
- ✓ Бенчмаркинг;
- ✓ Сравнителен анализ и Gap анализ (анализ на несъответствията).

В настоящия документ е разгледан последователно всеки един от елементите на ОПР на община Добричка, като освен това е оценена тяхната взаимна свързаност и съответствие с други документи.

Оценката включва констатации, открити несъответствия и препоръки за подобряване на плановия документ.

Разработването на един планови документ не е изолиран процес. ОПР на община Добричка се разработва в изключително динамична среда, която определя обстоятелствата за развитие на общината през следващите 7 години.

Общинският план за развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитието на общината в съответствие с областната стратегия за развитие и концепцията за пространствено развитие на общината. Чрез този документ се цели да

се направи оценка на наличните ресурси и потенциали за развитие, за проблемите, които представляват пречка пред развитието на общината, и как тя може да ги преодолее с помощта на своите сравнителни предимства. По този начин планът очертава основните сфери на развитие в следващия програмен период и определя къде да се насочат средствата, така че да се постигне максимален ефект. Важно е средствата да бъдат концентрирани и правилно насочени към перспективни за общината сфери, които да могат да доведат до социално-икономически напредък и да имат дългосрочни ефекти върху устойчивото развитие на общината. Правилното приоритизиране е от ключово значение за създаване на условия за прогрес. Важно е също общината да се разглежда, както от гледна точка съставните ѝ населени места, така и като обединена структура, която си взаимодейства интензивно със съседните структури и е част от по-големи такива.

Елементите на Общинския план за развитие са дефинирани в Закона за регионално развитие (чл. 13, ал.2) и включват следното:

1. анализ на икономическото и социалното развитие на общината;
2. целите и приоритетите за развитие на общината за определен период;
3. индикативна финансова таблица, обобщаваща необходимите ресурси за реализация на плана;
4. индикаторите за наблюдението и оценката на плана;
5. необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията на плана;
6. описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност;
7. програма за реализация на общинския план за развитие, с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите;
8. предварителната оценка на плана.

В структурно отношение, документът отговаря изцяло на изискванията за съдържанието на Общински план за развитие. Прави впечатление, че липсва увод, в който да се уточни същността, значението на документа, подхода за разработването му и политико-икономическите особености, в които той се изготвя. Предвид, че този елемент не е задължителен и че тези уточнения са направени при разгръщането на документа, оценителят приема, че при така разработеният план не е необходимо въведение.

1. Оценка на обхвата и фокуса на анализа на актуалните тенденции и процеси, проблеми и потенциали на икономическото, социалното и инфраструктурното развитие на Община Добричка;

Анализът на икономическото и социалното развитие има за цел не само да даде снимка на моментното състояние на показателите на социално-икономическото развитие на общината. Анализът трябва да установи кои са сравнителните предимства,

в които следва да се инвестира, за да се създадат условия за устойчиво развитие. Следва да се открият приоритетните проблеми, за които трябва да се намери решение в стратегическата част на документа. Освен това, трябва да се установи какво е мястото на общината в националното пространство като се анализира развитието на общината спрямо това на съседните общини, областта, района, както и да се направи териториален разрез в рамките на самата община, като се определят основните и вторични центрове на растеж и се анализират връзките между населените места. В тази връзка е от изключително значение да се направи задълбочен анализ с актуални и достоверни данни. Трябва да се реферира към ОПР на община Добричка 2007-2013 г., неговата междинна оценка и актуализация. Следва да се проследи развитието на общината през последните години и да се оценят поставените приоритети през предходния програмен период и тяхната адекватност, степента на тяхното изпълнение, и да се вземат предвид добрите практики и допуснатите грешки в настоящия документ.

Според методологията за разработване на ОПР 2014-2020 „Анализът на ключовите области и тенденции в развитието на общината следва да очертава както проблемите и дефицитите, така и целевите сфери на развитието, които да послужат за разработване и обосноваване на стратегическата част на общинския план за развитие“.

Оценка:

Разработеният анализ за ОПР на община Добричка 2014-2020 е **информативен и задълбочен**. Използвани са **актуални данни от официални източници на информация**, които са анализирани с помощта на различни подходи и са изведени съответните изводи от тях. В структурно отношение анализът **отговаря на изискванията за съдържание**, посочени в методическите насоки за разработването на ОПР.

Общината е разгледана в контекста на социално-икономическото развитие на областта, района, националните особености. Като недостатък се счита **липсата на сравнителен анализ с южните съседки на областта, намиращи се в рамките на област Варна**. Административните граници не поставят бариери и липсата на поглед върху взаимодействието на общината с южните и съседки, може да е причина за пропуснати възможности.

По-голямата част от данните са визуализирани под формата на фигури или таблици, което допринася за по-лесното им възприемане. Разработена е схема на местоположението на общината, която е добра визуализация за направения към нея анализ.

Анализът е проблемно ориентиран като проследява тенденциите в развитието на общината и разглежда подробно проблемите от демографски, социално-икономически, инфраструктурен и екологичен характер.

Представени са и ресурсите на общината, изследвано е тяхното състояние и на тази база са **изведени сравнителните предимства**, които трябва да се развият за да се постигне прогрес.

Резултатите и препоръките от Междинната оценка на действащия ОПР са интегрирани в анализа, като по този начин се осъществява плавен преход от анализ на текущото състояние, през извършеното през изминалия програмен период към изведените приоритети за следващия. В резюмето на МО правилно е обърнато внимание на това колко адекватни са се оказали набелязаните приоритети за периода 2007-2013 г. на нуждите на общината и дали хората са ги припознали като свои. Изведени са основните слабости на документа, като според експертния екип голяма част от тях са изчистени в настоящия документ.

Според оценителя **Анализът поставя добра основа за разгръщане на стратегическата рамка.**

Открити неточности:	Препоръки:
В общата характеристика на общината, подточка 1.4. Води е посочено, че „...микроязовирите на територията на общината са общо 15 на брой“. В същото време, при оценката на екологичното състояние, подточка Води е отбелязано, че „на територията на общината са разположени 11 язовира“	Препоръчва се да се направи проверка на данните и да се уеднаквят в текста.
Като част от общата характеристика на общината е включено и културно-историческото наследство (КИН).	Според екипа, изготвящ предварителна оценка, е по-подходящо КИН да се разгледа в икономическия анализ, като се обвърже с разглеждането на туризма на територията на общината.
При разглеждането на състоянието на икономиката не е разгледан Брутния вътрешен продукт (БВП) и Брутната добавена стойност (БДС). Дори и да няма информация за тези показатели на ниво община е препоръчително те да се разгледат на ниво област, за да се добие представа за икономиката на района и неговата специализация по сектори.	Да се добави кратка характеристика на БВП и БДС, като се проследи тенденциите за развитие на показателя през последните години и се сравни с тези на района от ниво 2 и страната. Препоръчително е в анализа да се включи и показателя БВП/човек от населението, а БДС да се разгледа по сектори.
При анализа на състоянието на икономиката не е разгледан третичния сектор.	Препоръчва се да се направи преглед на търговията, туризма, транспорта и други услуги, които са важни за икономиката на общината.
Принципен коментар е, че общината се разглежда единствено спрямо общините в област Добрич. Съседни на общината, обаче са освен това общините Вълчи дол, Суворово и Аксаково, които са част от територията на област Варна.	Препоръчва се в направените сравнителни анализи да се включат и данни за съседните на общината територии, част от област Варна.

Табл.1. Открити неточности и отправени препоръки по Анализ на икономическото и социалното развитие, част от ОПР на община Добричка 2014-2020 г.

2. Оценка на съответствието и обвързаността на SWOT-анализа със социално-икономическия анализ и с дефинираните цели и приоритети за развитие на Общината;

SWOT анализът е задължителна част за всеки стратегически документ, като осъществява логическата връзка между аналитичната и стратегическа част на документа. Изготвеният SWOT анализ е **структуриран съгласно класическата схема за обобщение на факторите в четири групи**, в зависимост от това с какъв произход са те и какъв е потенциалният им ефект върху развитието. Силните и слабите страни са изведени на база вътрешните условия в общината, докато възможностите и заплахите са изведени на база външната среда. **Анализът е логично построен и правилно извежда и обобщава направените в анализа констатации.**

При проверка на вътрешното съответствие на SWOT-анализа не бяха открити противоречия.

Той беше съотнесен към направения Анализ на икономическото и социалното развитие на общината и изведената Стратегическа рамка, като в резултат на това оценителят изготви таблица (Табл. 2.), където са посочени откритите взаимовръзки и съответствия.

Като цяло, SWOT-анализът е уловил основните изводи, направени в социално-икономическия анализ, а в стратегическата рамка са взети предвид стоящите пред развитието на общината възможности и заплахи. Откритите несъответствия са следните:

Открити неточности:	Препоръки:
Финансовата стабилност на общината е посочена като нейна силна страна, но изводът не произтича от направения анализ, тъй като в него не е разгледано финансовото състояние на общината.	Да се включи кратък преглед на финансовото състояние на общината , за да се обоснове направения извод.
Амортизация на водоснабдителната система и големи загуби на вода, високи цени на водата е една от слабите страни на общината според направения SWOT-анализ. В социално-икономическия анализ този проблем в действителност е засегнат. Цената на водата, обаче не се споменава никъде като проблем и изниква за първи път в SWOT-анализа.	Препоръчва се да се направи сравнение на средните цени на водата в общината с тези на областно, регионално и национално ниво, за да се обоснове твърдението.
Като възможност пред общината е изведено „Създаване на нови опорни	Препоръчително е да се изготви Концепция за пространствено развитие

центрове и разпределение на основни функции извън областния център“.	на общината , където да се изследва по-внимателно тази материя.
При анализа на състоянието на икономиката не е разгледан третичния сектор . В същото време, в SWOT-анализа, и в стратегическата рамка, туризмът е разгледан като потенциал за развитие и е приоритизиран чрез мерки за развитие на туризма. В анализа е споменато само наличието на подходящи обекти за развитие на туризма, което според оценителя не е достатъчна обосновка за неговото приоритизиране.	Препоръчва се да се направи преглед на наличната МТБ, на реализираните нощувки в тях и дела на чужденците, реализирали нощувки в общината . Да се направи анализ на възможностите за развитие на туризма и видовете туризъм, които биха могли да се разработят. Тук може да се разгледа и културно-историческото наследство, което е условие за развитие на туризма.
Изведена е заплата за „Масово унищожаване на посевите при възникване на бедствена ситуация“. В стратегическата рамка, не са включени мерки за предотвратяване на бедствени ситуации .	Да се преразгледа риска от бедствени ситуации. Ако се прецени, че проблемът е достатъчно задълбочен, за да се изведе като заплата пред общината, нека да се изведат мерки за неговото предотвратяване в стратегическата рамка . Ако се реши, че проблемът не е толкова приоритетен, да се отстрани от изведените заплахи .

Табл.2. Открити неточности и отправени препоръки по SWOT-анализа, част от ОПР на община Добричка 2014-2020 г.

3. Оценка на реалистичността и приложимостта на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Добричка за периода 2014-2020 г., интегрираността и взаимодействието между отделните приоритети и стратегически цели, както и тяхното съответствие и обвързаност с релевантните стратегически документи на областно, регионално, национално и европейско ниво;

Оценката на стратегическата рамка на ОПР на община Добричка 2014-2020 е разгледана на следните нива:

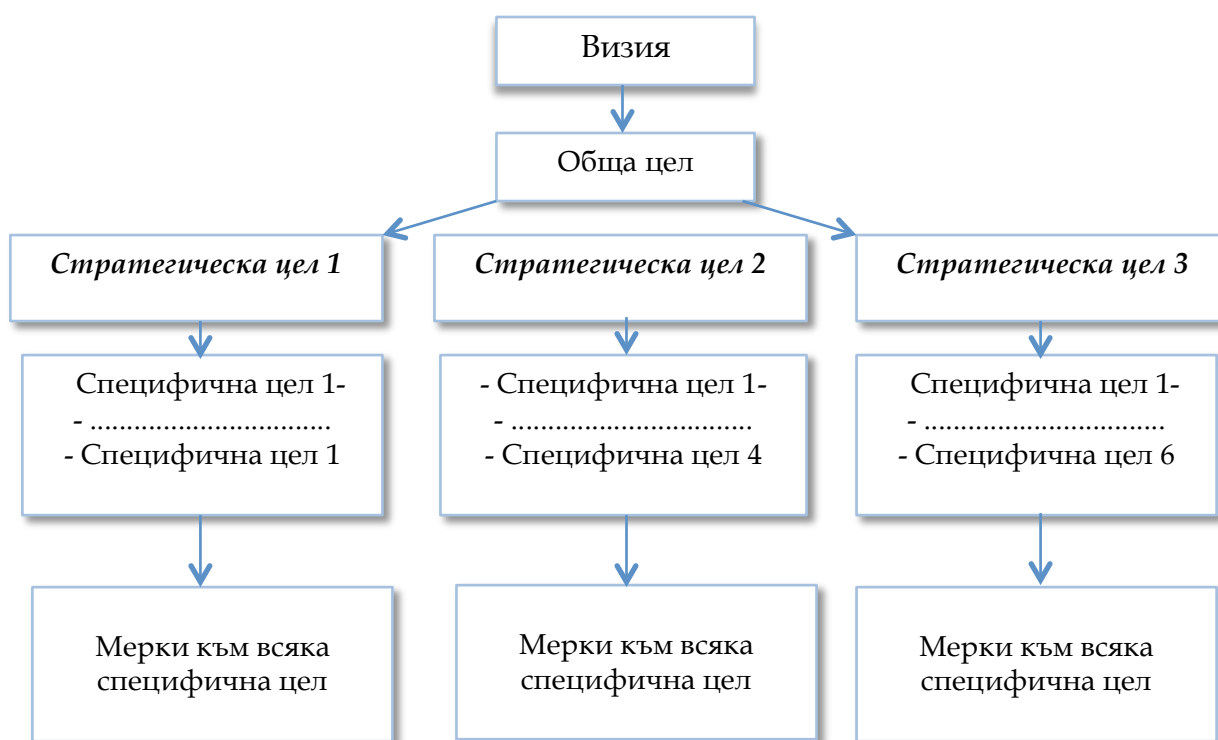
- ✓ Структурно;
- ✓ Външно съответствие;
- ✓ Вътрешно съответствие и допълняемост;
- ✓ Реалистичност и приложимост;
- ✓ Съгласуваност с общественото мнение.

Целите и приоритетите имат за задача да дадат насоката за развитие на общината за следващия програмен период като стъпят на основата на направения преди това анализ и SWOT-анализ. Това е ключовата част на документа, където се показва начина как да се използват предимствата на общината и с минимални усилия да се постигне максимален ефект по отношение на решаването на наличните проблеми и постигането на социално-икономически напредък.

Стратегическата рамка следва да изразява **желанията на местното население** за бъдещото развитие на общината и в същото време да следва **насоката, определена от документите на по-високо ниво**. Следва да се намери **пресечната точка между желанията и възможностите за развитие**, така че стратегическата рамка да бъде реалистична и да има максимално въздействие.

✓ **Структурно**

Стратегическата рамка е разгърната на следните нива:

Фиг.1. Структура на стратегическата рамка на ОПР на община Добричка 2014-2020

Подходът позволява да се да се достигне **нужната конкретика и целенасоченост за нуждите на ОПР**. Мерките към специфичните цели са изведени в Програмата за реализация. **Препоръчително е при представянето на документа в публичното пространство, към него да се прикачват и неговите приложения.**

✓ **Външно съответствие**

Стратегическата рамка на Общинския план е разгледана в контекста на системата от стратегически и планови документи на различни нива. **Потърсена е външната съгласуваност на документа, като стратегическите цели са обвързани с**

приоритетните за областта, региона, страната и ЕС области за развитие. Оценява се високо фактът, че е потърсено мястото на документа в системата от стратегически документи. **Документите, с които е потърсена по-тясна връзка, отговарят на тези, посочени в методическите насоки.**

Така обособените стратегически цели са насочени към **три главни направления**, включващи следните подтеми:

1. Селско стопанство

- Развитие на конкурентоспособно селско стопанство;
- Развитие на вторичен сектор и туризъм;
- Опазване на околната среда.

2. Инфраструктура

- Транспортна, ВиК;
- Социална, културна и образователна;
- Среда за живот.

3. Човешки ресурси

- Образование;
- Здравеопазване;
- Квалификация на работната сила;
- Административен капацитет;
- Интеграция;
- Обществен ред и сигурност.

В сравнение с изведените приоритетни области за предходния програмен период в настоящия документ е направен опит да се постигне **по-голяма целенасоченост**. **Намален е броят на стратегическите цели** (от 4 на 3) като вместо околната среда и териториалното сближаване, на преден план е изведено развитието на човешките ресурси. **Запазва се приоритизирането на селското стопанство и инфраструктурата.**

Общинският план за развитие се разработва в момент, когато все още не е финализирано Споразумението за партньорство на Република България, определящо основните приоритетни направления, които ще бъдат финансирани в следващия програмен период, както и обема на заделените средства, не са финализирани и оперативните програми, областните стратегии за развитие, интегрираните планове за градско възстановяване и развитие и др. стратегически документи за следващия програмен период, от които ОПР на община Добричка е силно зависим. Тази **неясна**

външна среда, в която се изготвя документът, увеличава **риска за условност на планираните дейности и най-вече средствата за тях**.

Външната съгласуваност на документа се изразява в:

Стратегия Европа 2020:

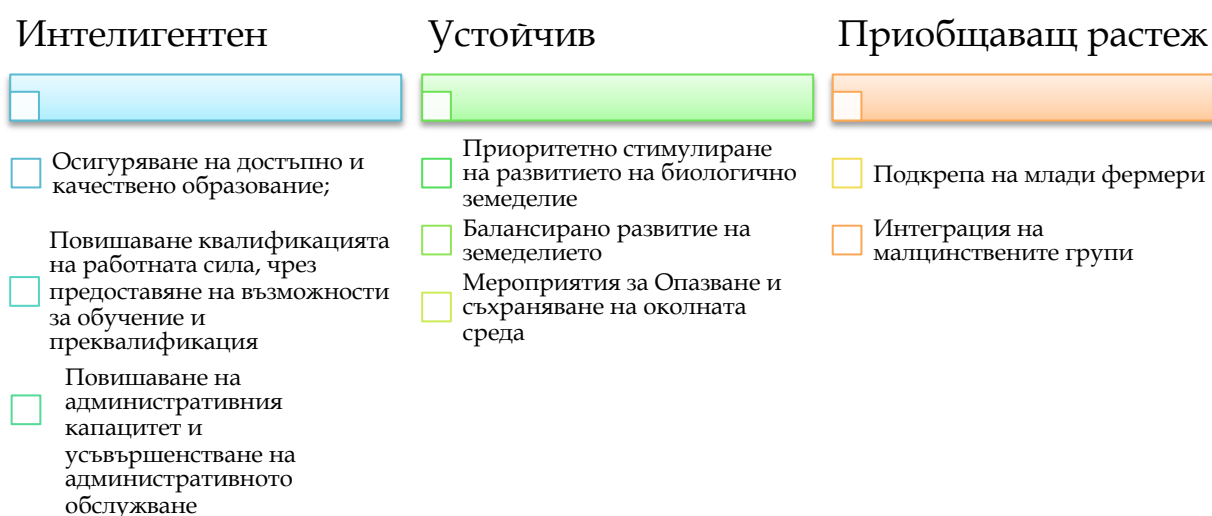
Стратегията „Европа 2020“ цели постигането на по-интелигентен, по-устойчив и приобщаващ растеж:

- ✓ **интелигентен** – чрез по-ефективни инструменти в образованието, изследванията и иновациите;
- ✓ **устойчив** – благодарение на решителното преминаване към нисковъглеродна икономика и конкурентоспособна промишленост;
- ✓ **приобщаващ**, със силен акцент върху създаването на работни места и намаляването на бедността.¹

Петте основни цели, които ЕС трябва да постигне преди края на десетилетието са в **сферата на заетостта; образованието; научните изследвания и иновациите; социалното приобщаване и намаляването на бедността и климата/ енергетиката**. Така формулираните цели следва да се трансформират в национални.

Към целите са дефинирани и седем водещи инициативи, предоставящи рамка, чрез която ЕС и националните власти взаимно поддържат усилията си в области, подкрепящи приоритетите на „Европа 2020“ – като иновации, цифрова икономика, заетост, младеж, промишлена политика, бедност и ефективно използване на ресурсите.

Според оценителя **общинският план за развитие на община Добричка следва създадените от ЕС насоки:**

Фиг.2. Съответствие на ОПР на община Добричка със стратегията „Европа“ 2020

¹ http://ec.europa.eu/europe2020/index_bg.htm

Стратегията е насочена към намаляване на **безработицата** чрез стимулиране на **преработвателната промишленост** и създаване на нови предприятия, развитие на **конкурентно земеделие** с по-висока добавена стойност на продукцията, грижа за **околната среда**, повишаване на **квалификацията на работната сила**, активно включване на **малцинствените групи** в образованието и пазара на труда.

Национална програма за развитие: България 2020

НПР БГ2020 е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2020 г. Формулираните цели на правителствените политики ще осигурят постигането на ускорен икономически растеж и повишаване на жизнения стандарт на българските граждани в средносрочен и дългосрочен план.²

НПР БГ2020 поставя пред страната 3 стратегически цели и 8 приоритета, като основните направления са в посока: **образование, здравеопазване, социално включване, по-високи равнища на заетост, регионално развитие, инфраструктура, иновации, аграрен сектор, административен капацитет и енергийна ефективност.**

² НПР България 2020

Фиг.3. Съответствие на ОПР на община Добричка с НПП БГ2020

Община Добричка е засегнала в своята стратегическа рамка всички приоритетни направления, част от НПП БГ2020.

Енергийната сигурност и повишаване на ресурсната ефективност се изразява по-скоро в мерки като „Използване на алтернативни източници на енергия за битово горещо водоснабдяване на общински сгради“, доколкото условията в общината позволяват това.

Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022

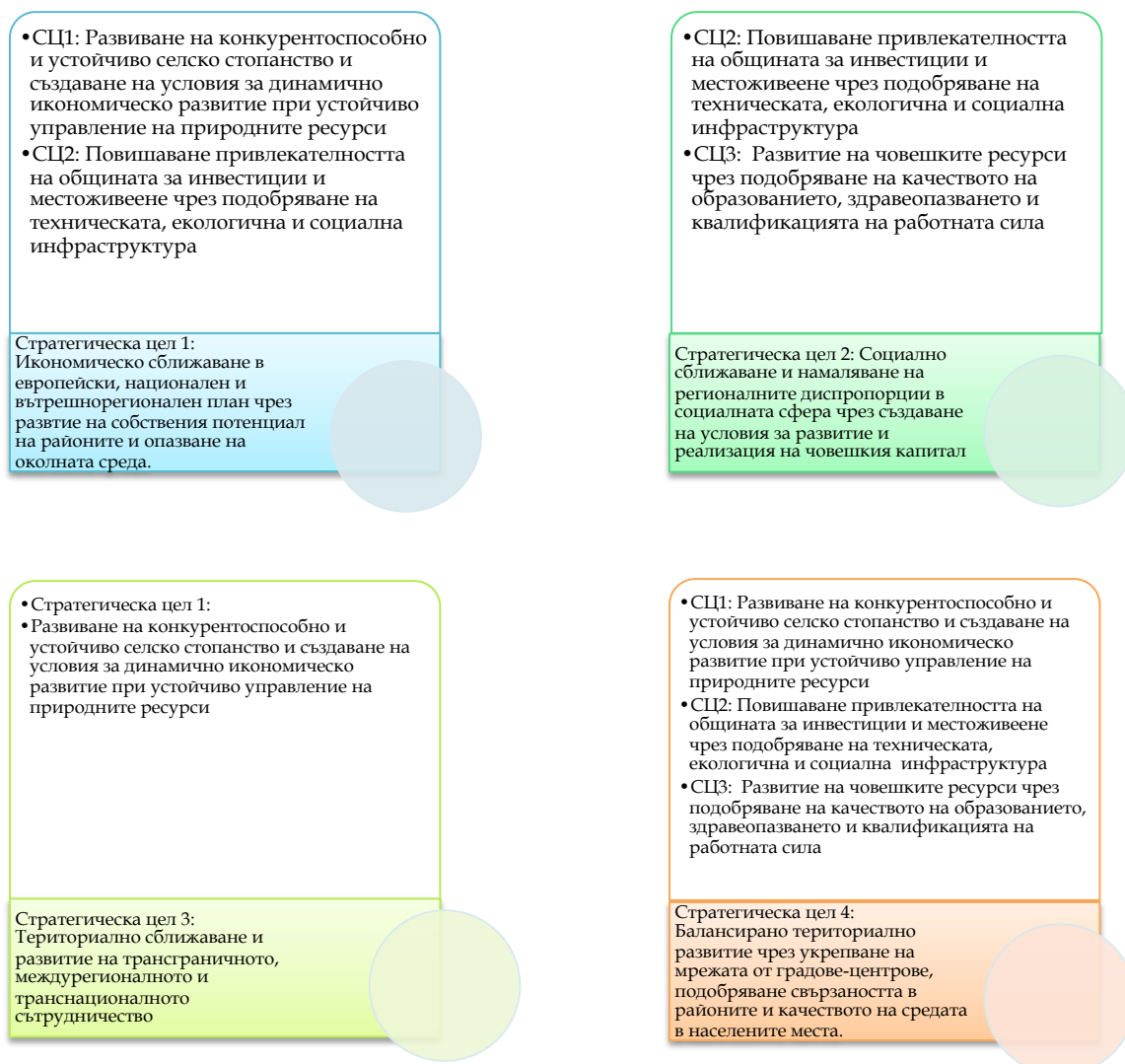
Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) за периода 2012 – 2022 г. е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на **балансирано и устойчиво развитие на районите на страната** и за преодоляване на **вътрешнорегионалните и междурегионалните различия / неравенства** в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

НСРР определя дългосрочните цели и приоритети на политиката за регионално развитие, която има интегрален характер, дава възможност за координация на секторните политики на територията и съдейства за тяхното синхронизиране.

НСРР играе важна роля за постигане на съответствие и взаимно допълване между целите и приоритетите на политиката за регионално развитие и секторните политики и стратегии, които спомагат за балансирано развитие на районите.³ **НСРР определя дългосрочните цели и приоритети за регионално развитие на страната.**

Изведените стратегически цели и приоритети на НСРР 2012-2022 са разгледани и в самата стратегическа рамка на ОПР на община Добричка като определящи за посоката на изведените приоритети. Не са посочени, обаче, връзките между документите, а по-скоро само са **цитирани изведените в стратегията цели и приоритети**, като са посочени **ключовите области, в които те се припокриват с ОПР.**

Фиг.4. Съответствие на ОПР на община Добричка с Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022

³ Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022

Връзка с НСРР 2012-2022 е налице по всички Стратегически цели. Т.е. оценителят може да твърди, че е установено съответствие на изведените в НСРР и ОПР на Община Добричка стратегически цели. **Тясна връзка е постигната при СЦ1**, където се цели „...активизиране на собствените ресурси и съхраняване на собствената регионална специфика“. Стратегията на ОПР е насочена именно към по-устойчиво използване на местните ресурси и местния потенциал, стимулиране на малките и средни предприятия. **В пълен унисон със СЦ2 са Стратегически цели 2 и 3 от ОПР**, чрез които се цели именно „...създаване на подходящи условия за развитието и реализацията на човешките ресурси ...с оглед намаляване на негативните демографски и миграционни процеси и подобряване на качеството на живот в населените места,... подобряване на качеството и средата на живот .. чрез осигуряване на достъп до образователни, здравни, социални и културни услуги, модернизирани и изграждани на образователна, културна и спортна инфраструктура ... развитието на капацитета на ... местни власти за стратегическо планиране и подобряване на управлението на регионалното развитие като ключов фактор, допринасящ за постигането на растеж в районите, областите и общините, вкл. и за по-добро усвояване на средствата от фондовете на ЕС“.⁴

По-малко отнесена е стратегията на ОПР към СЦ 3, като тя е разгърната в отделни мерки, предимно насочени към съвместни проекти със съседни общини и провеждане на форуми с чуждестранни участници.

СЦ 4 е насочена към устойчиво интегрирано градско развитие, което е в страни от възможностите на община Добричка. ПРИОРИТЕТ 4.3. Подобряване качеството на живот в селските райони, обаче е област, засегната и в трите приоритетни стратегически цели на общината.

Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025

Националната концепция за пространствено развитие определя стратегията за развитие на националната територия и връзките ѝ със съседни страни и региони⁵.

Според НКПР град Добрич е агломерационен ареал от тип среден град, където агломерационните връзки са слабо изразени, но имат потенциал за евентуална бъдеща проява. Община Добричка се намира в ареал на транспортна достъпност до 30 минути от град Добрич.

В анализа и SWOT-анализа към ОПР е отчетено, че в общината липсват вторични опорни центрове, които да деконцентрират функциите, съсредоточени в град Добрич. Това е причина в град Добрич да са съсредоточени всички основни административни, икономически и транспортни функции.

Регионален план за развитие на Североизточен район 2014-2020

Регионалните планове за развитие определят **средносрочните цели и приоритети за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие на територията на съответния район** в съответствие с предвижданията на Националната стратегия за регионално развитие и другите структуроопределящи политики.⁶

⁴ НСРР 2014-2022

⁵ Закон за регионално развитие, изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г.

⁶ Закон за регионално развитие, изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г.

За регионалния план за развитие отново са изведени приоритетите и целите, на които отговаря ОПР на Община Добричка. За всички останали документи паралелът е направен със стратегическите цели и приоритети на документите, докато тук е направено сравнение с приоритетите и специфичните цели.

Допусната е грешка, като е посочено, че ОПР отговаря на „специфични дългосрочни цели и приоритети за развитие“ на РПР. Документът има средносрочен характер и съответно определя средносрочни цели и приоритети.

Следва да се отбележи, че към момента на изготвяне на ОПР Регионалният план за развитие на Североизточен район 2014-2020 не е финализиран и е работено към версията от май 2013 г.

Съблюдавано е съответствието между ОПР и Регионален план за развитие на Североизточен район 2014-2020, като **най-силна връзка има със Стратегически цели 1 и 2**, засягащи икономиката и човешките ресурси:

Стратегическа цел	Съответствие
Стратегическа цел 1: "Повишаване конкурентоспособността на района чрез активиране на специфичния му потенциал, съчетано с опазване на околната среда"	Повишаване на икономическата конкурентоспособност, технологично обновяване, създаване на привлекателна бизнес среда и подкрепа за МСП, използващи местния потенциал, подобряване на аграрното производство, промяна в качеството на регионалния туристически продукт, съпровождащи икономиката действия по опазване на околната среда и щадящо използване на териториалните ресурси, съблюдаване принципа на устойчиво развитие и намаляване на консумацията на енергия и суровини, развитие на зелени икономически дейности.
Стратегическа цел 2: "Повишаване на социалния капитал на района чрез подобряване стандарта на живот и качеството на жизнената среда"	Създаване на подходящи условия за развитието и реализацията на човешките ресурси, увеличаване на равнището на заетостта и доходите, подобряване на качеството на жизнената среда и качеството на живота в населените места, което да доведе до намаляване на негативните демографски и миграционни процеси; подобряване на достъпа до пазара на труда, заетостта и доходите, повишаване на качеството на публичните услуги – здравеопазване, социални услуги, образование и култура, екологизация и естетизация на жизнената среда, осигуряване на по-добър достъп до образователни, здравни, социални и културни услуги чрез модернизиране на съответната инфраструктура и подобряване на транспортната достъпност.

<p>Стратегическа цел 3: “Балансирано териториално развитие и сътрудничество чрез подобряване на свързаността и функционалната интегрираност на система от урбанизационни центрове”</p>	<p>Осигуряване на транспортна достъпност, стимулиране на периферните селски райони за предоставяне на услуги и създаване на работни места, засилване на сътрудничеството и партньорството в района</p>
---	--

Табл.3. Съответствие на ОПР на община Добричка 2014-2020г. с Регионален план за развитие на Североизточен район 2014-202

Областната стратегия за развитие на област Добрич 2014-2020 г.

Областната стратегия за развитие определя **средносрочните цели и приоритети за развитие на областта**, както и стратегическите насоки за разработване на общинските планове за развитие.⁷

Съответствието с Областната стратегия за развитие е **най-подробно и задълбочено изследвана**. Важно е да се отбележи отново, че вариантът на ОСР на област Добрич, по който е работено, **не е финален**.

В документа е обособена отделна точка „Стратегически насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие“.

ОСР на област Добрич 2014-2020 си поставя за цел **намаляване на вътрешно-областните неравенства** като в тази връзка насочва общините към приоритизиране на следните области:

Насоки на ОСР област Добрич 2014-2020	Стратегическа цел: Специфична цел и мярка, част от ОПР на община Добричка
Оползотворяване на местния туристически потенциал чрез партньорства между общините. Необходими са партньорства за създаването, маркетингането и реализацията на регионални туристически продукти ;	СЦ1, Сп.Ц7, М7.1
Партньорства за развитие на биологично земеделие и животновъдство ;	СЦ: 1, Сп.Ц:4, М:4.1, М4.6, СЦ: 1, Сп.Ц:4, М:4.1, М4.7,
Повишаване на административния капацитет	С.Ц.3 Сп.Ц: 4
- Съответствие с национална концепция за пространствено развитие : всяка община следва да интерпретира и развие на свое ниво	Вж. разгледаното съответствие с НКПР

⁷ Закон за регионално развитие, изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г.

насоките за развитие на селищната си мрежа, на проблемите за достъпността на населените места, откриване на центровете за растеж и генериране на заетост.	
- Съответствие с „Европа 2020“ – да се самоопределят конкретни целеви величини по петте цели	Вж. разгледаното съответствие с Стратегия Европа 2020:
- Намиране на подход към глобалните екологични проблеми	СЦ: 1, Сп.Ц: 1 СЦ: 1, Сп.Ц:4, М:4.1, М4.5, СЦ: 1, Сп.Ц: 8 СЦ:2, Сп.Ц:3, М: 3.11
- Развитие на ИКТ и електронно управление : Да се предвидят мерки и дейности, свързани с развитието на електронното съдържание- интегрирани електронни административни услуги за гражданите и бизнеса, уеб-базирани форуми за обществени обсъждания , повишаване на ИТ уменията и електронно участие, изграждане на инфраструктура за високоскоростен интернет, изграждане на системи за видеонаблюдение, използване на системи за контрол и управление на трафика.	СЦ: 3, Сп.Ц:1, М:1.2., М1.3, СЦ: 3, Сп.Ц:4, М:4.2, М4.3, М4.8
- Устойчиво развитие : интегриране на глобалните екологични проблеми в процеса на стратегическо планиране на местното развитие – последици от промените в климата, опазване на биоразнообразието, борба с ерозията на почвите и устойчивото използване на земите, запазване и укрепване на предимствата на ландшафта, насърчаване на разработването и използването на чиста енергия.	СЦ:1, Сп.Ц:1, М: 1.1 СЦ: 1, Сп.Ц:4, М:4.1 СЦ:1, Сп.Ц:8, М: 8.5 СЦ:2, Сп.Ц:3, М: 3.11
- Стимулиране на енергийната ефективност , гарантиране на енергопотреблението и диверсифициране на енергийните източници на местно ниво	СЦ:2, Сп.Ц:3, М: 3.11
- Да се търси реализация на проекти чрез публично-частни партньорства	СЦ:1, Сп.Ц:6, М: 6.1; М: 6.2; М: 6.3; М: 6.5

Табл.4. Съответствие на ОПР на община Добричка 2014-2020г. с ОСР област Добрич 2014-2020

✓ ВЪТРЕШНО СЪОТВЕТСТВИЕ

Вътрешното съответствие на документа се изразява в ясната и категорична **връзка между** тенденциите в развитието на общината, станали ясни от направения **анализа** на икономическото и социалното развитие, изведените **силни, слаби страни, възможности и заплахи** на тази база и разработената **стратегическа рамка**, която да използва потенциала на общината, за да реши нейните проблеми и да доведе до устойчиво развитие.

В т.2 от настоящата оценка вече е направено едно такова изследване, което проследява връзките анализ-SWOT анализ и стратегия.

Според оценителя **Стратегическата рамка** е построена на база направения анализ и **не противоречи на направените там изводи.**

Постигната е **интегрираност и взаимодействие** между отделните Стратегически цели. Те са **балансиранни и равнопоставени** като значимост и засягат **три отделни сфери**, които са ключови за развитието на общината:

1. Селско стопанство;
2. Инфраструктура;
3. Човешки ресурси.

Въпреки, че са изведени като отделни цели, връзката между тях е особено тясна, като **концепцията** се изчерпва в следното: Развитието на инфраструктурата осигурява база за развитие на бизнеса и по-добра среда за живот на хората, грижата за човешките ресурси, от гледна точка образование, здравеопазване и социални дейности, води до по-добре обучени и квалифицирани кадри, които да са подготвени да влязат и да подсилват местната икономика. А развитата икономика означава повече работни места, по-високо заплащане, по-висок стандарт на живот.

Най-сигурният начин за развитието на общината е да се използват нейните **сравнителни предимства и потенциали**, а именно подходящите природо-климатични условия за развитие на селско стопанство и дългогодишните традиции в този отрасъл. За да има устойчив растеж, трябва да се съблюдава **опазването на околната среда**. Външните фактори също са взети предвид като се предлагат условия за **привличане на инвеститори и коопериране с други общини.**

✓ Реалистичност и приложимост

Приложимостта на стратегическата рамка зависи от нейната **реалистичност**, от **нагласите** на местното население, от **административния капацитет**, от **адекватността** на стратегията спрямо нуждите на местното население.

Реалистичност

При оценката на реалистичността и приложимостта на един планови документ от значение са много **външни фактори**, които повечето случаи са трудно предвидими.

Реалистичността на един план зависи от **пресечната точка между предвидените дейности и отделените за тях ресурси.**

Към Общинския план за развитие са приложени **Индикативна финансова таблица и Програма за реализация**, където са дефинирани ресурсите, необходими за реализацията на плана.

Това, което оценителят отчита **като слабост е липсата на достатъчно фокус на стратегията, особено що се отнася до Стратегическа цел 2.** Развитието на инфраструктурата е **най-ресурсоемкото** перо в разработения бюджет. За следващите 7 години трудно би било да се постигнат заложените цели в програмата за реализация и да се изпълнят индикаторите в Приложение 2. По тази причина се препоръчва да се **конкретизират инфраструктурните проекти**, планирани за следващия програмен период, което ще улесни тяхното по-точно калкулиране и мониторинг.

Съгласуваност с общественото мнение

Погледът на местното население винаги е от голямо значение при разработването на планови документи. Първо, при изготвянето на **аналитичната част**, вътрешния поглед на живеещите в общината неминуемо трябва да се вземе предвид. Статистическите данни не винаги са достатъчни за определяне на статуса на социално-икономическите показатели, тъй като върху тях влияят много и динамични процеси, които понякога е трудно да се оценят реалистично от външен наблюдател.

Второ, важно е местното население **да припознае набелязаните цели като свои**, за да се сплоти общността около тяхното преследване и да се установи тясна кооперация между администрация и гражданско общество.

Общественото мнение и нагласи са взети предвид при разработването на настоящия ОПР, като са проведени проучвания с помощта на различни подходи и на различни етапи от разработване на плана.

Проведено е **анкетно проучване** има за цел да се установяват конкретните нужди, мнения и препоръки на местната общност, както и тяхната нагласа към тенденциите за развитие на общината. Три са целевите групи на проучването, като за всяка е съставена самостоятелна анкетна карта: гражданско общество, общинска администрация и бизнес. Събрани са 754 попълнени анкети, като на база на обработените резултати е съставен доклад, който в последствие е взет предвид при разработването на ОПР.

Всички документи са публично представяни на сайта на община Добричка.

След изготвяне на аналитичната част на плана са проведени **три дискуссионни форума** с различни участници, на които е подложена на дискусия предвидената стратегическа рамка. Целта на дискуссионните форуми е именно да се оцени реалистичността на рамката и да се съберат идеи и предложения за нейното усъвършенстване.

Административен капацитет

Административния капацитет е **анализиран задълбочено в ОПР**. В стратегическата рамка са предвидени подходящи **мерки за неговото укрепване**.

Адекватност

Дали стратегията е адекватна на нуждите на местното население, може да се определи от прегледа на откритите проблеми, дефинирани от населението и предвидените мерки в стратегията. **Установено е пълно съответствие**, което може да се види от направения преглед в т.2. и оценката на вътрешното съответствие.

Съгласно направената оценка на стратегическата рамка на общинския план, оценителят смята, че е разработена **реалистична и приложима стратегическа рамка**, която е отличава с **вътрешна кохезия и съответствие със стратегически документи на по-високо ниво**.

Допуснати са, обаче, определени **неточности**, които оценителят смята, че трябва да се отстранят, за да се постигне по-добър ефект:

Открити неточности:	Препоръки:
Външната съгласуваност, връзките и взаимодействието на документите стават по-разбираеми, когато се илюстрират графично . Към момента изброяването на стратегическите цели и приоритети на НСРР и Регионалния план за развитие на Североизточен район 2014-2020 не е достатъчно информативно.	Препоръчва се да се направи схема с двупосочните връзки между документите като се спазва йерархичната им структура. Оценителят е предложил такава схема на Фиг.5., като е избрал цветово представяне на връзките между документите
Документите, с които е потърсена потясна връзка, отговарят на тези, посочени в методическите насоки. Въпреки това, би било полезно да се включи и ИПГВР Добрич в този преглед.	Препоръчва се да се направи препратка и към ИПГВР-Добрич⁸ .
Общинският план за развитие следва да се изготвя съобразно изготвената за общината Концепция за пространствено развитие на общината . Такава към момента, обаче не е разработена.	Концепцията за пространствено развитие на общината определя средносрочни перспективи и цели за пространствено развитие на територията ѝ по отношение на мрежата от населените места, връзките със съседните общини и областния център, както и интегрирането на територията на общината в регионалната транспортна, енергийна и телекомуникационна мрежа. ⁹ Този документ има своето важно място в йерархията стратегически документи за следващия програмен период и

⁸ Оценителят също не е разгледал съответствие с ИПГВР на град Добрич, тъй като няма достъп до документа.

⁹ Закон за регионално развитие, изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г.

	експертният екип на оценителя препоръчва той да се разработи.
Допусната е грешка, като е посочено, че ОПР отговаря на „специфични дългосрочни цели и приоритети за развитие“ на РПР. Документът има средносрочен характер и съответно определя средносрочни цели и приоритети.	Да се коригира „дългосрочни“ на „средносрочни“ цели.
Следва да се отбележи, че към момента на изготвяне на ОПР Регионалният план за развитие на Североизточен район 2014-2020 не е финализиран и е работено към версията от май 2013 г. Важно е да се отбележи също, че вариантът на ОСР на област Добрич, по който е работено, не е финален.	Да се добави информация към коя версия на документите са правени референциите, за да има по-голяма яснота при по-нататъшна работа по документа.
Това, което ценителят отчита като слабост, е липсата на достатъчно фокус на стратегията, особено що се отнася до Стратегическа цел 2. Развитието на инфраструктурата е най-ресурсоемкото перо в разработения бюджет. За следващите 7 години трудно би било да се постигнат заложените цели в програмата за реализация и да се изпълнят индикаторите в Приложение 2.	По тази причина се препоръчва да се конкретизират инфраструктурните проекти, планирани за следващия програмен период, което ще улесни и тяхното по-точно калкулиране.

Табл.5. Открити неточности и отправени препоръки към стратегическата рамка, част от ОПР на община Добричка 2014-2020 г.

Стратегическа цел 1:
Развиване на конкурентоспособно и устойчиво селско стопанство и създаване на условия за динамично икономическо развитие при устойчиво управление на природните ресурси.

Стратегическа цел 2:
Повишаване привлекателността на общината за инвестиции и местоживееене чрез подобряване на техническата, екологична и социална инфраструктура

Стратегическа цел 3:
Развитие на човешките ресурси чрез подобряване на качеството на образованието, здравеопазването и квалификацията на работната сила

стратегия за развитие на област Добрич 2014-2020 г. (проект)

СЦ 2: Създаване на условия за увеличаване на конкурентоспособността за постигане на динамично развитие на областта при намаляване на различията както вътре в нея, така и спрямо съседните области.

СЦ 3: Стимулиране на балансираното териториално развитие чрез установяването на адекватни модели на териториално устройство, подобряване на екологичните условия, ефективно използване на механизмите за трансгранично и международно сътрудничество.

СЦ1 Повишаване потенциала на човешките ресурси, увеличаване на равнището на заетостта, доходите и постигане на социална интеграция на групите в неравностойно положение.

Регионалният план за развитие на Североизточен район 2014-2020

П1.3. Подобряване на конкурентоспособността на селскостопанското производство и активизиране на селските райони

П 1.4. Разнообразяване на регионалния туристически продукт и активно включване на природното и културно богатство на хинтерланда

П1.5. Опазване на околната среда в района и щадящо използване на териториалните ресурси

П 2.3. Интегрирано селищно развитие и екологизация на жизнената среда

П2.1 Подобряване достъпа до пазара на труда, заетостта и доходите

П 2.2 Подобряване на качеството и достъпа до здравни, образователни, социални и културни услуги и спортни прояви

3.1. Подобряване на вътрешно регионалната свързаност и достъпност до обекти за услуги, туризъм, рекреация, култура

П3.3. Стимулиране на вътрешнорегионалното и междурегионалното трансгранично сътрудничество и партньорство

Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022

СЦ 3: Териториално сближаване и развитие на трансграничното, междурегионалното и транснационалното сътрудничество

СЦ 1: Икономическо сближаване в европейски, национален и вътрешнорегионален план чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда.

СЦ 4: Балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места.

СЦ 2: Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез създаване на условия за развитие и реализация на човешкия капитал

Фиг.5. Съответствие на ОПР на община Добричка със стратегически документи от национално, регионално и областно ниво.

4. **Преценка на обема и ефективността на предвидените финансови ресурси за постигането на целите Общинския план за развитие за периода 2014-2020 г. и обосноваването на разпределението им спрямо заложените цели и приоритети;**

Индикативната финансова рамка обобщава **необходимите ресурси** за реализацията на ОПР за периода 2014-2020 г. Тя е тясно обвързана с **макроикономическата обстановка**, следва да бъде съобразена с *научените уроци* от предходния програмен период и **текущото финансово състояние** на общината.

Оценка:

Спазена е препоръката от направената **Междинна** оценка на ОПР на община Добричка 2007-2013 да се попълни **Индикативна финансова таблица**, в която се обобщават **необходимите ресурси** за реализация на ОПР и се определят различните **финансови източници** - Национален бюджет, оперативни програми, местен бюджет, финансиране от партньори и др.

При съставянето на Индикативната финансова таблица е използвана предложената в **Приложение 4 от Методическите указания** форма за разработване на ОПР 2014-2020 като е спазена нейната структура и съдържание.

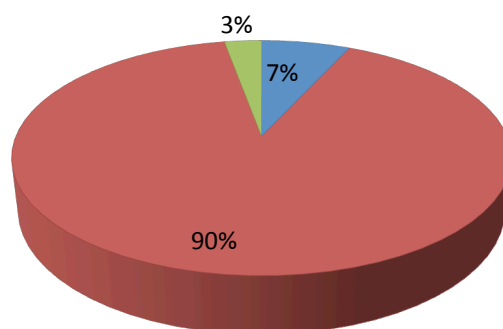
Необходимите средства за реализацията на плана за изчислени **на 79 260 329 лева**, като **88.5% са с външен източник на финансиране**. Индикативна финансова таблица за ОПР 2007-2013 е включена в актуализирания вариант на документа, като тя обхваща единствено 2012 г. Прави впечатление, че **предвидените средства от ЕС** в нея са едва **14.6%** от общите, а за периода **2014-2020, те са 71.5%**. Разбира се, трябва да се отчете факта, че таблицата е правена на годишна база и то за предходния планов период. Изводът е, обаче, че **се разчита прекалено много на средствата от ЕС, което прави изпълнението на ОПР зависимо от редица външни фактори и риска от неговото неизпълнение по-голям**. В същото време, обаче, общината няма достатъчно ресурси, за да подкрепи самостоятелно инициативите за развитие. Затова е подходящо **привличането на повече частни инвестиции и насърчаването на частните инициативи в общината**.

90% от финансовите ресурси са насочени към инфраструктурата на общината, като тук обаче са включени транспортна инфраструктура (41.5%), ВиК (14.3%), образователна, здравна, социална инфраструктура (39.7%), които са изключително ресурсоемки, но в същото време оказват влияние върху всички сфери на обществения живот. В СЦ1 и СЦ 3 са предвидени предимно меки мерки, които изискват много по-малко ресурси и време за тяхното изпълнение. Разпределението на финансовите ресурси отговаря на направените изводи от анализа и на предвидените цели в стратегическата рамка.

Разпределение на средствата на ОПР на община Добричка 2014-2020 по Стратегически цели

- СЦ 1 Развиване на конкурентоспособно и устойчиво селско стопанство и създаване на условия за динамично икономическо развитие при устойчиво управление на природните ресурси
- СЦ 2 Повишаване привлекателността на общината за инвестиции и местоживееене чрез подобряване на техническата, екологична и социална инфраструктура
- СЦ 3 Развитие на човешките ресурси чрез подобряване на качеството на образованието, здравеопазването и квалификацията на работната сила

Фиг.6. Разпределение на средствата на ОПР на община Добричка 2014-2020 по стратегически цели

Връзката между финансовия ресурс и стратегическата рамка е **двупосочна**. Остойносттаването на предвидените дейности би следвало да се направи на база желаните резултати. В случая е използван именно този подход: като **база** за изчисленията са използвани предвидените в **матрицата с индикатори крайни стойности**, които са заложили като цели за края на седемгодишния планови период. На тяхна база и на база проучени пазарни цени са направени изчисленията, включени в програмата за реализация, където са остойностени мерките и в индикативната финансова таблица, където остойносттаването е до ниво специфична цел.

Открити неточности:

Изготвянето на финансовата рамка на общината се случва в момент, когато **тече подготовката на рамковите документи** за следващия програмен период и съответно не са напълно ясни приоритетите, които ще бъдат финансирани, териториалното разпределение на финансовите средства и условията за тяхното отпускане. Това затруднява максимално планирането и разпределението на средствата за следващия седемгодишен период, както и определянето на количествените показатели, тъй като предвидените средства са с източник предимно външно финансиране.

Затруднение за остойносттаване на мерките е **липсата на конкретика** при тяхното формулиране, особено към инфраструктурните проекти в Специфична цел 2.

Голям е предвиденият дял на средствата от фондовете на ЕС. Би могло да се обмисли привличане на **повече частни инвестиции и формиране на публично-частни партньорства**. Така например, частно финансиране не е предвидено за нито една мярка от Стратегическа цел 2 и 3.

Препоръка:

Открити неточности:	Препоръки:
Разчита се прекалено много на средствата от ЕС, което прави изпълнението на ОПР зависимо от редица външни фактори и риска от неговото неизпълнение по-голям	Да се обмисли привличане на повече частни инвестиции и формиране на публично-частни партньорства . Така например, частно финансиране не е предвидено за нито една мярка от Стратегическа цел 2 и 3.
Липсва конкретика при формулирането на мерките в програмата за реализация, особено към инфраструктурните проекти в Специфична цел 2.	Да се дадат по-конкретни параметри на инфраструктурните мерки с цел по-лесното им остойностяване
Изготвянето на финансовата рамка на общината се случва в момент, когато тече подготовката на рамковите документи за следващия програмен период и съответно не са напълно ясни приоритетите, които ще бъдат финансирани, териториалното разпределение на финансовите средства и условията за тяхното отпускане	Актуализиране на планираните средства при изясняване на външните обстоятелства, с цел по-ясна визия за очакваните резултати от прилагане на ОПР

Табл.6. Открити неточности и отправени препоръки по отношение обема и ефективността на предвидените финансови ресурси за постигането на целите Общинския план за развитие за периода 2014-2020 г.

5. **Анализ на уместността, яснотата и броя на индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР за периода до 2020 г., включително по отношение на информационното му осигуряване.**

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие, въз основа на събраната обективна информация и данни, **отчита напредъка и степента на постигане** на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики.¹⁰

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР за следващия планов период са разгърнати в Приложение 2 към ОПР. Така разработена, матрицата включва стратегическите цели, специфични цели и конкретни мерки, като срещу всяка от тях и разписан индикатор за нейното измерване, за който е посочена **мерна единица, източник на информация, период на отчитане, базова и целева стойност**.

За база за разработване на матрицата е използван **списък с общите индикатори към методическите указания за разработване на ОПР 2014-2020**.

В матрицата са включени **два вида индикатори: индикатори за резултат**, които се отнасят към предвидените мерки и отчитат директния им ефект. За отчитане на последиците и въздействието от стратегическите и специфичните цели са използвани

¹⁰ Методически указания за разработване на Общински планове за развитие (2014-2020)

индикатори за въздействие, които дават по-скоро цялостна оценка за приноса на целите.

За да бъдат ефективни индикаторите, тя трябва да отговарят на няколко критерия. Тя трябва да бъдат:

- ✓ Конкретни;
- ✓ Измерими;
- ✓ Постижими;
- ✓ Реалистични;
- ✓ Съобразени с времето¹¹

Според оценителя, **заложените индикатори са достатъчно конкретни и ясни**, за да бъдат измерени, възможно е да се получи информация за всеки един от тях. **Постигането им във времето не е конкретно заложено в матрицата**, тъй като на настоящия етап подобен график би бил със силно индикативен характер.

За разработването на индикаторите е избран **подходът да се вземе като изходна точка финансовият ресурс и да се засече с идентифицираните нужди**. На тази база са предвидени крайните стойности на индикатора, които в последствие са остойностени с цел изготвяне на програма за реализация.

Важен момент при изготвянето на системата за мониторинг и контрол е **залагане на базови стойности** на предложените индикатори. С тяхна помощ ще се следи постигнатия **прогрес, темповете и посоката на развитие** и при последваща актуализация или оценка на плана по-лесно ще се прецени към кои приоритети се стреми общността и кои не са припознати и следва да се преформулират или да се предприеме друг подход за тяхната реализация.

В настоящия ОПР обаче, **базови индикатори са заложи на малка част от планираните мерки и цели**. Това се дължи на липсата на **индикатори за предходния планов период**, следствие на което се разчита единствено на **информация от националната и местната статистика**. Тези обстоятелства могат да попречат на измерването на напредъка по изпълнението на ОПР, но ако се осигури **достатъчно информация на годишна база**, както е и заложено, тази липса **би могла да се компенсира**.

Следенето на индикаторите ще осигури една **добра база данни**, която ще служи за основа за вземане на **информирани и адекватни решения**. За целта, обаче, е важно да има **добре разработена система**, в която да е ясно кой ще бъде отговорен за следенето на индикаторите и как.

В ОПР на община Добричка 2014-2020 са заложи необходими действия за **наблюдението, оценката и актуализацията** на плана, които в действителност построяват **стройна система за проследяване изпълнението на плана**. За да има по-

¹¹ SMART концепция

добър ефект, обаче, след като се създаде работна група за следене изпълнението на ОНР е необходимо да се **разпише по-подробно графата „Източник на информация“**.

6. Оценка на описаните действия и механизми за наблюдение, оценка и актуализация на ОНР, включване на партньорите в процеса на тяхното разработване и изпълнение, както и дейностите за информационно осигуряване и публичност на плана.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на плана обхваща и **Програмата за неговата реализация**. Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана. Особено внимание трябва да се отдели на **организацията и методите за изпълнението на плана и на програмата**, прилагани от съответните органи и звена.¹²

Спазена е препоръката на Междинната оценка тези елементи да бъдат част от ОНР.

Както вече споменахме, **механизмите за наблюдение, оценка и актуализация са подробно разписани** като е предложено и **структурното разпределение на отговорните** по изпълнението на плана, техните основни задачи и предстоящи актуализации.

Програмата за реализация е представена в Приложение 3, където е разгърната стратегическата рамка с нейните конкретни мерки. **Мерките са остойностени като е използван подходът първо да се определят нуждите като целеви стойности и след това да се остойностят спрямо пазарни цени.**

Предложени са и необходимите действия за **прилагане на принципа на партньорство**, които осигуряват участие на всички заинтересовани страни при изпълнението на ОНР за следващия програмен период.

Предвид, че **разписаните мерки на са конкретни проекти**, които да имат своите параметри, посочените стойности имат **по-скоро индикативен характер**.

Препоръчително е мерките, свързани с инфраструктура да се разпишат по-конкретно, за да може да са налице конкретни параметри, които да се остойностят.

Препоръчително е след като се добие по-голяма яснота по Оперативните програми за програмен период 2014-2020, да се преразгледа разработената Програма за реализация, за да се провери дали отговаря на конюнктурните условия.

¹² Методически указания за разработване на Общински планове за развитие (2014-2020)

Заклучение

След направена предварителна оценка на ОПР на община Добричка 2014-2020, оценителят заключи, че са спазени нормативните и методическите изисквания за изготвяне на документа, който се отличава с външна и вътрешна съгласуваност, реалистичност и адекватност.

Открити се известни неточности и несъответствия, които оценителят е подкрепил с обосновка и е извел конкретни препоръки за тяхното отстраняване.

За постигане на ефективност и ефикасност от приложението на плана е необходима пълна ангажираност от страна на всички заинтересовани страни, добра организация и отчетност на извършената работа.

Списък използвана литература и анализирани документи

- ✓ *Анализ на социално-икономическия профил на община Добричка, заедно със SWOT-анализ;*
- ✓ *Доклад „Визия за развитие на община Добричка 2014-2020 г.“;*
- ✓ *Доклад с резултатите от анкетното проучване;*
- ✓ *Формулиране на приоритетите и мерките за ОПР на община Добричка 2014-2020 г.;*
- ✓ *Общински план за развитие на община Добричка за периода 2014- 2020 г.;*
- ✓ *Общински план за развитие на община Добричка за периода 2007-2013 г.;*
- ✓ *Програма за реализация на Общинския план за развитие на Община Добричка 2007 – 2013 г. (за 2012 г.);*
- ✓ *Междинна оценка на Общински план за развитие на община Добричка за периода 2007-2013 г.;*
- ✓ *Актуализиран документ за изпълнение на Общинския план за развитие за периода 2007 – 2013 г.;*
- ✓ *Доклади за изпълнение на Общински план за развитие на община Добричка за периода 2007 – 2010 г.;*
- ✓ *Бюджет на Община Добричка в периода 2007-2013 г.;*
- ✓ *Справка за реализирани проекти/проекти в процес на изпълнение на територията на община Добричка 2007-2013 г.;*
- ✓ *Национална програма за развитие България 2020;*
- ✓ *Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.;*
- ✓ *Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.;*
- ✓ *Регионалният план за развитие на Североизточен район 2014-2020 г.;*
- ✓ *Областна стратегия за развитие на област Добрич 2014-2020 г.;*
- ✓ *Методически указания за разработване на Общински планове за развитие 2014-2014, одобрени със Заповед № РД-02-14-2402/22.11.2011 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството;*
- ✓ *Закон за регионално развитие (изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013 г.);*
- ✓ *Стратегията „Европа“ 2020 г.*